

prima instanță: A.Malîi
instanța de apel: N.Cernat, A.Pahopol, L.Bulgac

dosarul nr.2r-567/16

DECIZIE

22 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,

Judecător:

Tatiana Vieru

Judecători:

Oleg Sternioală și Valentina Clevadi

examinînd recursul declarat de către Enciu (Cerchez) Irina prin intermediul reprezentantului, avocatul Ropot Veaceslav,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Enciu (Cerchez) Irina împotriva lui Cerchez Alexandru privind partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie și, la cererea reconvențională depusă de către Cerchez Alexandru împotriva Irinei (Cerchez) Enciu cu privire la recunoașterea dreptului personal asupra lotului de pământ,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2016, prin care cererea de apel depusă de către Enciu (Cerchez) Irina a fost restituită, pe motiv că a fost depusă peste termenul legal de declarare,

c o n s t a t ă:

La 22 septembrie 2011, Enciu (Cerchez) Irina s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Cerchez Alexandru privind partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie.

În motivarea cererii de chemare în judecată, Enciu (Cerchez) Irina a indicat că, la data de 14 martie 2007, a încheiat căsătoria cu pârâtul Cerchez Alexandru, iar din cauza că, timp îndelungat, din cauza neînțelegerilor apărute pe fonul incompatibilității caracterelor, lipsa stimei și ajutorului reciproc la îndeplinirea obligațiilor de întreținere a familiei, iar încercările de a aplana conflictele nu au dat rezultate, pîrîtul devenind indiferent față de familie, la 20 aprilie 2009 căsătoria a fost desfăcută.

Menționează că, în timpul căsătoriei au dobândit împreună cu pârâtul următoarele bunuri care urmează a fi partajate: terenul agricol cu suprafața de 1,66 ha, cu nr. cadastral 6417304053, situat în extravilanul satului Bulăiești, r-nul Orhei; terenul agricol cu suprafața de 0,56 ha, cu nr. cadastral 6417112170, situat în extravilanul satului Bulăiești, r-nul Orhei și terenul pentru construcții, cu nr. cadastral 0142305.238, situat în mun. Chișinău, com. Bubuieci, str-la Ștefan cel Mare, 3.

Susține că, partajarea averii dobândite în timpul căsătoriei nu este posibilă pe cale amiabilă, motiv pentru care a fost sesizată instanța de judecată cu prezenta acțiune, solicitând partajarea averii comune în devălmășie în două părți egale.

Pe parcursul examinării cauzei, la 21 decembrie 2011, Cerchez Alexandru a depus cerere reconvențională împotriva Irinei (Cerchez) Enciu cu privire la recunoașterea dreptului personal asupra lotului de pământ cu suprafața de 0,08321 ha, amplasat în mun. Chișinău, com. Bubuieci, str-la Ștefan cel Mare, 3.

În motivarea cererii reconvenționale Cerchez Alexandru a indicat temeiurile de fapt relevate de Enciu (Cerchez) Irina, suplimentar invocând că, prin decizia Consiliului comunei Bubuieci nr.1.8 din 30.12.2006, i-a fost atribuit personal un lot de pământ cu suprafața de 0,08321 ha, amplasat în mun. Chișinău, comuna Bubuieci, str-la Ștefan cel Mare, 3, cu destinația construcției, iar la 12.02.2007, adică înainte de încheierea căsătoriei cu Enciu (Cerchez) Irina, terenul vizat a fost înregistrat în Registrul cadastral al deținătorilor de teren sub nr. 5478.

În aceste circumstanțe, invocă Cerchez Alexandru că, lotul de teren enunțat urmează a fi exclus din partajul bunurilor proprietate comună în devălmășie a foștilor soți, iar în temeiul art.22 Codul Familiei, terenul vizat urmează a fi recunoscut proprietate privată a acestuia.

Prin urmare, dreptul de proprietate al lui Cerchez Alexandru este garantat, iar o ingerință arbitrară în acest drept constituie în sine încălcarea art. 316 Cod civil și art. 1 din Protocolul Adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ceea ce este inadmisibil, motiv pentru care a fost sesizată instanța de judecată cu prezenta cerere reconvențională.

Solicită Cerchez Alexandru, recunoașterea dreptului personal asupra lotului de pământ cu suprafața de 0,083 ha, amplasat în mun. Chișinău, comuna Bubuieci, str-la Ștefan cel Mare, 3.

Prin hotărîrea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 14 mai 2014, cererea de chemare în judecată înaintată de către Enciu (Cerchez) Irina a fost admisă, după cum urmează. S-a recunoscut ca proprietate comună în devălmășie terenul pentru construcții, situat în mun. Chișinău, com. Bubuieci, str-la Ștefan cel Mare, 3, cu nr. cadastral 0142305.238 și determinate cotele-părți ideale a câte 1/2 cote-părți pentru Enciu (Cerchez) Irina și Cerchez Alexandru. S-a dispus partajarea proprietății comune în devălmășie a Irinei (Cerchez) Enciu și Cerchez Alexandru și anume, terenul agricol, situat în extravilanul satului Bulăiești, r-nul Orhei, cu suprafața de 1,66 ha, cu nr. cadastral 6417304053 și terenul agricol, situat în extravilanul satului Bulăiești, r-nul Orhei, cu suprafața de 0,056 ha, cu nr. cadastral 6417112170, după cum urmează: Irinei (Cerchez) Enciu - a câte 1/2 cotă-parte ideală din terenul agricol, situat în extravilanul satului Bulăiești, r-nul Orhei, cu suprafața de 1,66 ha, cu nr. cadastral 6417304053 și terenul agricol, situat în extravilanul satului Bulăiești, r-nul Orhei, cu suprafața de 0,056 ha, cu nr. cadastral 6417112170, iar lui Alexandru Cerchez - a câte 1/2 cotă-parte ideală din terenul agricol, situat în extravilanul satului Bulăiești, r-nul Orhei, cu suprafața de 1,66 ha, cu nr. cadastral 6417304053 și terenul agricol, situat în extravilanul satului Bulăiești, r-nul Orhei, cu suprafața de 0,056 ha cu nr. cadastral 6417112170. Cererea reconvențională depusă de Cerchez Alexandru împotriva Irinei (Cerchez) Enciu cu privire la

recunoașterea dreptului personal asupra lotului de pământ cu suprafața de 0,0831 ha, amplasat în mun. Chișinău, comuna Bubuieci, str-la Ștefan cel Mare, 3, a fost respinsă ca neîntemeiată (vol.I,f.d.206-207).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 16 mai 2014 Cerchez Alexandru și, respectiv, la 14 iunie 2014 Enciu (Cerchez) Irina au declarat apeluri (vol.I,f.d.f.d.209,225-228).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 iulie 2014, a fost admisă cererea apelanților Cerchez Alexandru și Enciu (Cerchez) Irina privind scutirea de la plata taxei de stat, fiind dispusă scutirea parțială a apelanților de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului, obligându-i să achite taxa de stat în sumă a câte 500 lei fiecare. Nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de către apelanții Cerchez Alexandru și Enciu (Cerchez) Irina, acordându-le termen pînă la data de 20 octombrie 2014 pentru achitarea taxei de stat în sumă a câte 500 lei fiecare (vol.I,f.d.247).

La 08 octombrie 2014 Enciu (Cerchez) Irina și, respectiv la 21 octombrie 2014 Cerchez Alexandru au lichidat neajunsurile sus-indicate și anume, au prezentat dovada achitării taxei de stat pentru depunerea apelului (vol.I,f.d.f.d.257,260).

Pe parcursul examinării cauzei în apel, la 21 octombrie 2014, Enciu (Cerchez) Irina a înaintat demers de numire și efectuare a expertizei tehnice, solicitînd în rezultatul efectuării expertizei oferirea răspunsurilor la întrebările: este posibil împărțirea: lotului de teren destinat pentru construcții, situat în mun. Chișinău, com. Bubuieci, str-la Ștefan cel Mare, 3, cu nr. cadastral 0142305.238; lotului de teren agricol, situat în extravilanul satului Bulăiești, r-nul Orhei, cu suprafața de 1,66 ha, cu nr. cadastral 6417304053 și a terenului agricol, situat în extravilanul satului Bulăiești, r-nul Orhei, cu suprafața de 0,056 ha, cu nr. cadastral 6417112170, proprietate comună în devălmășie a soților Cerchez și dacă împărțirea este posibilă, care sunt variantele de partaj în două părți egale a acestora (vol.I,f.d.259).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2014, a fost admis integral demersul înaintat de către Enciu (Cerchez) Irina privind ordonarea expertizei judiciare tehnico-funciare, fiind dispusă ordonarea Centrului Național de Expertize Judicare de pe lângă Ministerul Justiției de a efectua expertiza judiciară tehnico-funciară cu înaintarea experților spre soluționare următoarea întrebare: care sunt variantele posibile de partajare în două părți egale a următoarelor bunuri imobile: lotul de teren destinat pentru construcții, situat în mun. Chișinău, com. Bubuieci, str-la Ștefan cel Mare, 3, cu nr. cadastral 0142305.238; lotul de teren agricol, situat în extravilanul satului Bulăiești, r-nul Orhei, cu suprafața de 1,66 ha, cu nr. cadastral 6417304053 și a terenului agricol, situat în extravilanul satului Bulăiești, r-nul Orhei, cu suprafața de 0,056 ha, cu nr. cadastral 6417112170 (vol.I,f.d.262).

Prin raportul de expertiză judiciară nr. 322 din 09 martie 2016, Centrul Național de Expertize Judicare de pe lângă Ministerul Justiției, a stabilit varianta posibilă de partajare a bunurilor imobile sus-indicate (vol.II,f.d.28-35).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2016, cererea de apel depusă de către Enciu (Cerchez) Irina a fost restituită, pe motiv că a fost depusă peste termenul legal de declarare (vol.II,f.d.77).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2016, a fost admis apelul declarat de Alexandru Cerchez, casată hotărîrea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 14 mai 2014 și emisă o nouă hotărîre, prin care acțiunea depusă de către Enciu (Cerchez) Irina a fost admisă parțial, fiind dispusă partajarea bunurilor dobîndite de Cerchez Alexandru și Enciu (Cerchez) Irina în perioada căsătoriei, bunuri proprietate comună în devălmășie, reieșind din egalitatea cotelor-părți a fiecărui coproprietar și, anume: ½ cotă parte pentru fiecare, bunuri alcătuite din terenul pentru construcții cu nr. cadastral 0142305.238, situat în mun. Chișinău, com. Bubuieci, str-la Ștefan cel Mare, 3, terenul agricol cu suprafața de 1,66 ha, cu nr. cadastral 6417304053 și terenul agricol cu suprafața de 0,056 ha, cu nr. cadastral 6417112170, situate în extravilanul satului Bulăiești raionul Orhei. S-a atribuit în proprietate lui Cerchez Alexandru și Enciu (Cerchez) Irina cîte 1/2 cotă-parte ideală fiecăruia din terenul agricol cu suprafața de 0,056 ha, cu nr. cadastral 6417112170, situat în extravilanul satului Bulăiești raionul Orhei. S-a partajat în natură terenul agricol cu suprafața de 1,66 ha, cu nr. cadastral 6417304053, situat în extravilanul satului Bulăiești raionul Orhei, prin atribuirea în proprietate Irinei (Cerchez) Enciu a ½ cotă - parte din acest teren și, anume a părții I, determinată prin raportul de expertiză judiciară nr.322 din 09 martie 2016, parte constituită din sectorul marcat de punctele 1¹-2-3-4¹-1¹, cu suprafața de 8300 m.p. (conform anexei nr.2), iar lui Cerchez Alexandru de atribuit în natură partea 2, sectorul de teren marcat de punctele 1-1¹-4¹-4-5-6-7-8-9-1, cu suprafața de 8300 m.p.(anexa2). În rest, pretențiile înaintate de Enciu (Cerchez) Irina au fost respinse ca fiind nefondate. S-a admis cererea reconvențională înaintată de Alexandru Cerchez, fiind recunoscut dreptul de proprietate al lui Cerchez Alexandru, ca unic proprietar, asupra terenului cu suprafața de 0,083 ha, cu nr.cadastral 0142305.238, situat în intravilanul comunei Bubuieci, satul Bubuieci, str-la Ștefan cel mare și Sfînt, 3 mun. Chișinău. Suplimentar, s-a dispus încasarea din contul Irinei (Cerchez) Enciu în beneficiul lui Cerchez Alexandru cheltuielile de judecată în sumă de 500 lei (vol.II,f.d.81-82).

La 13 mai 2016, Enciu (Cerchez) Irina prin intermediul reprezentantului, avocatul Ropot Veaceslav a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2016, solicitînd admiterea acestuia, casarea actului judecătoresc contestat, cu restituirea pricinii la rejudecare, pentru judecarea apelului.

În motivarea cererii de recurs s-a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerînd-o ilegală și neîntemeiată pe motiv că a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural.

Susține reprezentantul recurenteii că, instanța de apel urma să țină cont de normele de drept naționale, cît și de practica CEDO, în vederea neîngrădirii dreptului privind accesul liber la justiție, condiții ce la caz nu se atestă (vol.II,f.d.109-117).

La 21 iunie 2016, Alexandru Cerchez prin intermediul reprezentantului, avocatul Alexandru Savva a prezentat referință la recursul declarat de către Enciu (Cerchez) Irina, în care a invocat caracterul neîntemeiat al acestuia, solicitând respingerea recursului ca fiind depus tardiv și neîntemeiat.

Susține reprezentantul intimatului că, recurenta Enciu (Cerchez) Irina nu a invocat careva temeiuri care să denote caracterul ilegal al încheierii instanței de apel, considerând încheierea instanței de apel întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din actele pricinii rezultă că încheierea recurată a fost pronunțată la 19 aprilie 2016 (vol.II,f.d.77) și recepționată de către reprezentantul recurente, avocatul Ropot Veaceslav la 28 aprilie 2016 (vol.II,f.d.115), iar recursul a fost depus la 13 mai 2016 (vol.II,f.d.109), motiv ce impune instanța de recurs să constate prin prisma art. 425 CPC, că recursul a fost declarat în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de apel, cu remiterea cauzei la judecare în instanța de apel, pentru judecarea apelului.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Din actele cauzei rezultă cu certitudine că, la 16 mai 2014 Cerchez Alexandru și, respectiv, la 14 iunie 2014 Enciu (Cerchez) Irina au declarat inițial apeluri nemotivate, iar ulterior apeluri motivate împotriva hotărîrii Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 14 mai 2014 (vol.I,f.d.f.d.209,225-228).

La fel, s-a constatat că, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 iulie 2014, a fost admisă cererea apelanților Cerchez Alexandru și Enciu (Cerchez) Irina privind scutirea de la plata taxei de stat, fiind dispusă scutirea parțială a apelanților de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului, obligându-i să achite taxa de stat în sumă a câte 500 lei fiecare. Nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de către apelanții Cerchez Alexandru și Enciu (Cerchez) Irina, acordându-le termen pînă la data de 20 octombrie 2014 pentru achitarea taxei de stat în sumă a câte 500 lei fiecare (vol.I,f.d.247), iar la 08 octombrie 2014 și, respectiv la 21 octombrie 2014, apelanții au lichidat neajunsurile sus-indicate (vol.I,f.d.f.d.257,260).

În conformitate cu art. 368 alin. (2) CPC, dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale.

Tot actele cauzei speței atestă că, pe parcursul examinării cauzei în apel, la 21 octombrie 2014, Enciu (Cerchez) Irina a înaintat demers de numire și efectuare a expertizei tehnice (vol.I,f.d.259), iar prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2014, demersul vizat a fost admis integral (vol.I,f.d.262).

Prin raportul de expertiză judiciară nr. 322 din 09 martie 2016, Centrul Național de Expertize Judicare de pe lângă Ministerul Justiției a stabilit varianta posibilă de partajare a bunurilor imobile sus-indicate (vol.II,f.d.28-35).

În cadrul judecării apelurilor, instanța de apel prin încheierea din 19 aprilie 2016, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, a dispus restituirea cererii de apel depusă de Enciu (Cerchez) Irina, ca fiind depusă în afara termenului legal.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, concluzia instanței de apel despre necesitatea restituirii cererii de apel depuse de către Enciu (Cerchez) Irina ca fiind depusă tardiv, contravine circumstanțelor cauzei.

Într-adevăr, potrivit prevederilor art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Totodată, instanța de recurs menționează că, referirea instanței de apel la această prevedere legală nu este relevantă în prezenta speță, în situația în care prevederea enunțată este pertinentă numai la etapa primirii cererii de apel, iar după finalizarea acestei etape, aplicabilitatea dispoziției menționate nu este prevăzută.

Or, la caz această etapă a fost depășită în momentul când Curtea de Apel Chișinău a acceptat în procedură apelul motivat depus de Enciu (Cerchez) Irina și a purces la examinarea acestuia, încasînd în favoarea statului taxa de stat pentru depunerea apelului și numind în acest sens și o expertiză judiciară tehnico-funciară, creînd aparența și permițînd să se creadă că apelul a fost depus în termen.

În conformitate cu art. 371 CPC, după expirarea termenului de pregătire a pricinii către dezbateri în ședința de judecată, instanța purcede la examinarea apelului.

În conformitate cu art. 385 CPC, după ce judecă apelul instanța de apel este în drept să respingă apelul și să mențină hotărîrea primei instanțe; să admită apelul și să modifice hotărîrea primei instanțe; să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărîrea primei instanței, emițînd o nouă hotărîre; să admită apelul, să caseze integral hotărîrea primei instanțe și să trimită pricina spre rejudecare în primă instanță doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art.388 alin.(1) lit. d) și i). La solicitarea participanților la proces, instanța de apel poate trimite pricina spre rejudecare în prima instanță în cazul prevăzut la art.388 alin.(1) lit.b); să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărîrea primei instanțe, dispunînd încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol dacă există temeiurile prevăzute la art.265 și 267.

Prin urmare, procedura stabilită de lege nu oferă instanței de apel posibilitatea restituirii apelului după punerea acestuia pe rol, doar numai adoptarea soluțiilor prevăzute la alin. (1) art. 385 CPC.

Deci, în cazul în care la etapa judecării apelului, se stabilește că acesta este tardiv, instanța de apel urmează să respingă apelul fără a se expune pe fond, or, soluția de respingere a apelului din motiv de tardivitate nu implică o verificare a hotărîrii atacate.

În speță, aceste rigori ale legislației naționale lipsesc, fapt ce impune admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare sub aspectele sus-menționate.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Enciu (Cerchez) Irina prin intermediul reprezentantului, avocatul Ropot Veaceslav.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Enciu (Cerchez) Irina împotriva lui Cerchez Alexandru privind partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie și, la cererea reconvențională depusă de către Cerchez Alexandru împotriva Irinei (Cerchez) Enciu cu privire la recunoașterea dreptului personal asupra lotului de pământ, cu remiterea cauzei la rejudecare, în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, pentru judecarea apelului.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului,

Judecător:

Tatiana Vieru

Judecători:

Oleg Sternioală

Valentina Clevadi